



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 295/08-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. marca 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť J. G., N., toho času vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. O. Z., L., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 3/2008 a jeho uznesením zo 7. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. G. na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 3/2008 a jeho uznesením zo 7. apríla 2008 porušené nebolo.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2008 doručená sťažnosť J. G. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne (ďalej len „vyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 3/2008 a jeho uznesením zo 7. apríla 2008.

1. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

«Dňa 05. 03. 2007 bolo uznesením podľa § 199 ods. 1 Tr. poriadku začaté trestné stíhanie. Vyšetrovateľ OR PZ v Ž., zároveň týmto uznesením zo dňa 05. 03. 2007 podľa § 206 ods. 1 Tr. poriadku mi vzniesol obvinenie pre trestný čin podľa § 241 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., účinného do 31. 12. 2005 a trestný čin podľa § 199 ods. 1 ods. 2 písm. b) Tr. zák.

Na základe uznesenia Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica zo dňa 06. 03. 2007, č. k.: 3 Tp/2/2007 som bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Tr. poriadku. Väzba začala plynúť dňa 05. 03. 2007 o 08.50 hod. a vykonáva sa v Ústave na výkon väzby v B.

Prokurátor Vojenskej obvodnej prokuratúry podal v trestnej veci dňa 13. 08. 2007 obžalobu, ktorá bola 15. 08. 2007 doručená Vojenskému obvodovému súdu Banská Bystrica.

Dňa 05. 09. 2007 uplynula šesťmesačná lehota trvania väzby v zmysle ust. § 76 ods. 2 Tr. por. Pred vypršaním tejto lehoty, a to 15. 08. 2007 bola podaná obžaloba. Podaním uvedenej obžaloby bolo zabezpečené vyšetrenie a zhromaždenie dôkazov v rámci prípravného konania, a preto bol účel väzby naplnený. Prípravné konanie skončilo. Dňa 03. 09. 2007 som podal žiadosť o prepustenie z väzby.

Na verejnom zasadnutí zo dňa 24. 09. 2007 bolo uznesením rozhodnuté podľa § 244 ods. 5 Tr. por., že dôvody väzby naďalej trvajú. Zároveň bola zamietnutá žiadosť o prepustenie z väzby. Uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín sp. zn. 2 Tos/6/2007 zo dňa 09. 10. 2007 bola zamietnutá sťažnosť a týmto dňom nadobudlo uznesenie prvostupňového súdu právoplatnosť.

O väzbe bolo rozhodované 19 dní po uplynutí 6 mesačnej lehoty väzby, pričom rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 34 dní po uplynutí 6 mesačnej lehoty väzby. Túto 6 mesačnú lehotu je potrebné považovať za poslednú zákonnú lehotu na ponechanie obžalovaného vo väzbe a prípadné, každé ďalšie zotrvanie vo väzbe sa môže realizovať jedine na základe rozhodnutia súdu!! (aj keby nenastali „objektívne skutočnosti“ (ako odkazuje VVS Trenčín) - odôvodnená žiadosť obhajcov - a o väzbe by sa rozhodovalo v pôvodne stanovenom termíne, ani v tomto prípade by nebola lehota dodržaná nakoľko už 14. 09. 2007 uplynulo 9 dní od poslednej zákonnej lehoty väzby). Teda väzba od 06. 09. 2007 je protiústavná.

O väzbe rozhoduje súd s účinkami pro futuro. Nie je možné rozhodovať o väzbe so spätnou účinnosťou (I. ÚS 88/04, I. ÚS 100/04) Vzhľadom na uvedené nie je možné rozhodnutím Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica zo dňa 24. 09. 2007 spätne konvalidovať protiústavný stav vzniknutý absenciou súdneho rozhodnutie o väzbe.»

2. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo des. v zal. J. G., trvalé bytom: N, t. č.: Ústav na výkon väzby B., na osobnú slobodu uvedené v čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos/3/2008, uznesením zo dňa 07. 04. 2008 porušené bolo z dôvodu neexistencie uznesenia súdu o oprávnenosti trvania väzby po 05. 09. 2007.

2. Uznesenie Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne č. k.: 2 Tos/3/2008-597 dňa 07. 04. 2008 zrušuje a prikazuje Vojenskému obvodovému súdu v Banskej Bystrici, aby prepustil des. v zal. J. G., trvalé bytom: N., t. č.: Ústav na výkon väzby B. neodkladne z väzby na slobodu.“

3. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a predložených písomností ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 295/08-15 z 18. septembra 2008 po predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľovu sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

4. Na výzvu ústavného súdu z 23. septembra 2008 (§ 29 ods. 3 zákona o ústavnom súde) sa k prijatej sťažnosti vyjadril vyšší súd listom sp. zn. VVS-79/2008 zo 14. októbra 2008 podpísaným jeho predsedom, ktorého prílohu tvorilo „*Stanovisko senátu 2 To...*“, z ktorého považuje ústavný súd za relevantné citovať túto jeho podstatnú časť:

„Podľa názoru senátu uznesenie napadnuté sťažnosťou nie je v rozpore s právom sťažovateľa priznaným článkom 17 ods. 2, 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vyhodnotením okolností daného prípadu nemožno dospieť k záveru, že súdna väzba sťažovateľa nemala právny základ a bola z tohto titulu v rozpore s požiadavkou „zákonnosti“ požadovanou relevantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Baranowsky v. Poľsko, Ječius v. Litva, Stašaitis v. Litva).

Senát poukazuje na to, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy SR síce smeruje proti uzneseniu VVS v Trenčíne č. k. 2 Tos/3/2008-597 zo 7. 4. 2008, ale skutkovo je vymedzená nečinnosťou súdu prvého stupňa v období od 15. 8. 2007 do 24. 9. 2007. Rozhodnutiu napadnutého sťažnosťou predchádzali rozhodnutia VVS v Trenčíne o sťažnostiach sťažovateľa proti uzneseniam súdu prvého stupňa o dôvodoch väzby z 9. 10. 2007 (č. k. 2 Tos/6/2007-333) a z 3. 1. 2008 (č. k. 2 Tos/10/2007-480). Sťažovateľ namieta porušenie ústavou priznaných práv v období od 6. 9. 2007 do 24. 9. 2007. O dôvodnosti väzby v tejto lehote rozhodli súdy v dvojinštancnom konaní a prvýkrát nadriadený súd rozhodol dňa 9. 10. 2007. S poukazom na dôvody sťažnosti možno vysloviť záver, že ak došlo k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa [§ 50 ods. 1 písm. b) zák. č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov] v období od podania obžaloby dňa 15.8.2007 do rozhodnutia súdu prvého stupňa dňa 24. 9. 2007, konečným rozhodnutím

o okolnostiach tohto prípadu bolo uznesenie Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne č. k. 2 Tos/6/2007-333 z 9. 10. 2007.

Senát na záver poznamenáva, že v čase po podaní sťažnosti bol sťažovateľ J. G. na základe jeho žiadosti v konaní pred odvolacím súdom prepustený z väzby na slobodu. Senát navrhuje, aby Ústavný súd SR nálezom sťažnosť J. G. vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na osobnú slobodu podľa § 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zamietol.“

5. Na výzvu ústavného súdu z 29. októbra 2008 o možnosti vyjadriť sa k stanovisku vyššieho súdu zo 14. októbra 2008 právny zástupca sťažovateľa reagoval listom z 2. decembra 2008, ktorým oznámil, že „*netrváme na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na verejnom ústnom pojednávaní a súhlasíme, aby od neho upustil“.*

6. Z obsahu súdneho spisu Vojenského obvodového súdu Banská Bystrica (ďalej len „obvodový súd“) sp. zn. 3 T 42/2007 predloženého mu 27. novembra 2008 obvodovým súdom ústavný súd zistil tieto právne relevantné skutočnosti uvedené na označených číslach listov predmetného súdneho spisu:

- č. l. 27 - 29 - uznesenie obvodového súdu zo 6. marca 2007 o vzatí sťažovateľa do väzby podľa § 72 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku, začiatok väzby 5. marca 2007 o 8.50 h;

- č. l. 248 - 251 - žiadosť sťažovateľa z 13. júna 2007 o prepustenie z väzby adresovaná Vojenskej obvodnej prokuratúre Banská Bystrica (ďalej len „obvodná prokuratúra“),

- č. l. 270 - negatívne stanovisko obvodnej prokuratúry k sťažovateľovej žiadosti z 13. júna 2007 a návrh z 3. júla 2007 č. k. OPv 87/07-56, „*aby súd jeho žiadosť o prepustenie z väzby zamietol“;*

- č. l. 271, 272 - uznesenie vyššieho súdu č. k. 2 Tpo 7/2007-44 z 25. júla 2007, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu obvodového súdu sp. zn. 3 Tp 2/2007 z 11. júla 2007, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie na slobodu;

▪ č. 1. 284 - 292 - obžaloba obvodnej prokuratúry na sťažovateľa podaná obvodovému súdu 15. augusta 2007;

▪ č. 1. 307 - 308 - žiadosť sťažovateľa z 3. septembra 2007 o prepustenie z väzby na slobodu;

▪ č. 1. 311 - 313 - zápisnica o verejnom zasadnutí obvodového súdu konaného 24. septembra 2007. Po oboznámení sa so žiadosťou sťažovateľa o prepustenie na slobodu z 3. septembra 2007 sťažovateľ a aj jeho obhajca neuviedli ďalšie, resp. nové dôvody a trvali na obsahu podaného písomného návrhu. Po vyhlásení uznesenia o zamietnutí žiadosti a o ďalšom trvaní dôvodov väzby sťažovateľ a aj jeho obhajca zahlásili sťažnosť proti tomuto uzneseniu (*„túto sťažnosť odôvodňujem tým, že naďalej trváme na našich vyjadreniach s tým, že dôvody väzby... pominuli, iba samotná hrozba vysokým trestom nie je dôvodom na väzbu... Brat obvineného je ochotný zložiť finančnú sumu ako peňažnú záruku.“*);

▪ č. 1. 315 - 318 - uznesenie obvodového súdu sp. zn. 3 T 42/2007 z 24. septembra 2007 o zamietnutí sťažovateľovej žiadosti, pretože dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) a c) Trestného poriadku naďalej trvajú, taktiež nebola prijatá peňažná záruka sťažovateľa. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť 9. októbra 2007 a bolo doručené sťažovateľovi a jeho právnenému zástupcovi 26. septembra 2007;

▪ č. 1. 333 - 335 - uznesenie vyššieho súdu sp. zn. 2 Tos 6/2007 z 9. októbra 2007 o zamietnutí sťažovateľovej sťažnosti proti uzneseniu obvodového súdu z 24. septembra 2007, druhostupňové rozhodnutie bolo doručené sťažovateľovi a jeho právnenému zástupcovi 22. októbra 2007;

▪ č. 1. 414 - 418 - sťažovateľova žiadosť z 27. novembra 2007 o prepustenie z väzby na slobodu, sťažovateľ držanie vo väzbe po 5. septembri 2007 do 24. septembra 2007 bez rozhodnutia súdu ako dôvod prepustenia neuviedol;

▪ č. 1. 426 - 432 - zápisnica o hlavnom pojednávaní konanom 11. decembra 2007, na č. 1. 431 - oboznámená sťažovateľova žiadosť z 27. novembra 2007 a vyjadrenie sťažovateľa a jeho obhajcu, že trvajú *„na písomnom podaní sťažnosti“*, bolo vyhlásené uznesenie o zamietnutí sťažovateľovej žiadosti o neprijatí peňažnej záruky, sťažovateľ a jeho obhajca zahlásili podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu;

- č. 1. 469 - 472 - písomné vyhotovenie uznesenia obvodového súdu sp. zn. 3 T 42/2007 z 11. decembra 2007 o zamietnutí sťažovateľovej žiadosti;
- č. 1. 480 - 482 - uznesenie vyššieho súdu č. k. 2 Tos 10/2007-480 z 3. januára 2008, ktorým bola zamietnutá sťažovateľova sťažnosť proti prvostupňovému uzneseniu;
- č. 1. 512 - 519 - žiadosť sťažovateľa z 8. februára 2008 „o prepustenie z väzby“. Ako jeden z dôvodov už sťažovateľ uviedol porušenie čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru jeho držaním vo väzbe bez rozhodnutia súdu po uplynutí 6-mesačnej lehoty;
- č. 1. 554 - 557 - uznesenie obvodového súdu sp. zn. 3 T 42/2007 z 20. februára 2008 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa z 8. februára 2008 o prepustenie z väzby na slobodu;
- č. 1. 561 - 565 - sťažovateľova sťažnosť z 25. februára 2008 podaná jeho právnym zástupcom proti uzneseniu obvodového súdu z 20. februára 2008 o zamietnutí jeho žiadosti, sťažovateľ opätovne argumentoval porušením práv vyplývajúcich z čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru jeho väznením bez súdneho rozhodnutia po uplynutí 6-mesačnej lehoty väzby dňom 5. septembra 2007, namietal aj arbitrárnosť odôvodnenia predmetného uznesenia, pretože obvodový súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou o porušení jeho ústavných práv;
- č. 1. 566 - 567 - sťažnosť z 22. februára 2008 proti uzneseniu obvodového súdu z 20. februára 2008 podaná sťažovateľom osobne a označená ako „žiadosť o prepustenie z väzby“;
- č. 1. 570 - 573 - uznesenie vyššieho súdu č. k. 2 Tos 2/2008-570 z 3. marca 2008, ktorým sťažnosťou napadnuté prvostupňové uznesenie nadriadený súd zrušil „v celom rozsahu“ a súdu prvého stupňa uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Z odôvodnenia druhostupňového rozhodnutia považuje ústavný súd za relevantné citovať toto:

„... Uznesením sudcu pre prípravné konanie Vojenského obvodového súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 Tp/2/2007 zo 6. 3. 2007 bol des. v zál. J. G. vzatý do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a), c) Tr. por., pričom väzba sa začala dňa 5. 3. 2007 o 08.50 h. Vyšší vojenský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 2 Tpo/2/2007 z 21. 3. 2007 sťažnosť obvineného zamietol. Žiadosti obvineného o prepustenie z väzby boli postupne zamietnuté rozhodnutiami Vojenského obvodového súdu v Banskej Bystrici z 11. 7. 2007, 24. 9. 2007 a 11. 12. 2007. Sťažnosti obvineného proti uzneseniam, ktorými boli zamietnuté žiadosti obvineného

o prepustenie z väzby na slobodu zamietol Vyšší vojenský súd v Trenčíne svojimi rozhodnutiami zo dňa 25. 7. 2007, 9. 10. 2007 a 3. 1. 2008.

Nadriadený súd zistil, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na neverejnom zasadnutí súdu prvého stupňa. V odôvodnení nie je bližšie vysvetlený procesný postup súdu prvého stupňa. Vyšší vojenský súd sa s procesným postupom súdu prvého stupňa nestotožnil. V žiadosti obvineného o prepustenie z väzby z 8. 2. 2008 sa síce na jednej strane opakujú predchádzajúce dôvody uvádzané v žiadostiach o prepustenie z väzby, ale táto žiadosť obsahuje pomerne rozsiahlu právnu argumentáciu, ktorá uplatnená v predchádzajúcich žiadostiach nebola. Bolo povinnosťou súdu prvého stupňa, aby pochybnosti vo vzťahu k existencii nových skutočností súdu skôr neznámych, ktoré sú významné na rozhodnutie súdu, odstránil. Vyšší vojenský súd je toho názoru, že v prípade pochybností o výbere procesného postupu súdu v zmysle § 72 ods. 2, piata veta Tr. por. treba vždy dať prednosť verejnému zasadnutiu. Verejné zasadnutie dáva širší priestor k uplatneniu pravidiel práva na spravodlivý proces ako rozhodovanie na neverejnom zasadnutí. Pri logickom výklade ustanovenia § 72 ods. 2, veta piata Tr. por. (... možno rozhodnúť aj na neverejnom zasadnutí...) možno prijať záver, že zákonodarca favorizuje rozhodnutie o väzbe na verejnom zasadnutí a len po splnení zákonnej podmienky (... ak zo žiadosti nevyplývajú také skutočnosti, na ktoré treba obvineného vypočuť na verejnom zasadnutí, alebo ak obvinený v žiadosti o prepustenie z väzby výslovne nepožiadal o výsluch a zároveň neuviedol nové skutočnosti súdu skôr neznáme, ktoré sú významné na rozhodnutie) sa rozhodne o väzbe na neverejnom zasadnutí. Za novú skutočnosť treba považovať v prejednávanej veci aj podrobnú právnu argumentáciu, ktorú obsahuje žiadosť o prepustenie z väzby zo dňa 8. 2. 2008.

Súd ako orgán rozhodujúci o väzbe je garantom ľudských práv a slobôd a z tohto postavenia mu vyplýva povinnosť umožniť obvinenému realizáciu jeho ústavne priznaných práv, vrátane práva na obhajobu v plnom rozsahu. Nemožno mať pochybnosti o tom, že pri rozhodovaní súdu o zákonnosti obmedzenia osobnej slobody verejné zasadnutie je tým procesným postupom súdu, v ktorom sa umožní obvinenému realizácia práva na spravodlivý proces.

Na základe týchto skutočností potom nadriadený súd dospel k záveru, že konanie, ktoré predchádzalo výroku napadnutého uznesenia, nebolo vykonané v súlade so zákonom,

a preto podľa § 194 ods. 1 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie a podľa § 194 ods. 1 písm. b) Tr. por. uložil súdu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smerovala, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Nadriadený súd pripomína, že podľa § 194 ods. 5 Tr. por. orgán, ktorému bola vec vrátená na nové prejednanie a rozhodnutie, je pri novom rozhodovaní viazaný právnym názorom, ktorý vo veci vyslovil nadriadený orgán, a je povinný vykonať úkony, ktorých vykonanie tento orgán nariadil. Toto ustanovenie vyjadruje povinnosť rešpektovať závery nadriadeného orgánu v otázkach výkladu a aplikácie hmotného i procesného práva.“;

▪ č. l. 577 - 579 - zápisnica o verejnom zasadnutí obvodového súdu konanom 19. marca 2008 za prítomnosti sťažovateľa, jeho právneho zástupcu a prokurátora, po oboznámení sa so žiadosťou o prepustenie z väzby sťažovateľ a jeho právny zástupca uviedli, že trvajú na podaných žiadostiach a ich odôvodnení, sťažovateľ súčasne predložil písomný sľub, že sa bude „riadne dostavovať na všetky úkony“ a nebude sa „dopúšťať žiadnej trestnej činnosti“. Obvodový súd uznesením žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby zamietol a jeho sľub neprijal;

▪ č. l. 582 - 586 - písomné vyhotovenie uznesenia obvodového súdu č. k. 3 T 42/2007-582 o zamietnutí žiadosti sťažovateľa o jeho prepustenie na slobodu a o neprijatí jeho písomného sľubu. Na námietku sťažovateľa o neústavnosti jeho väzby reagoval obvodový súd v odôvodnení svojho rozhodnutia takto:

„Súd sa zaoberal aj citovanými článkami Ústavy SR a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, na tieto ustanovenia poukazujú aj príslušné Nálezy Ústavného súdu SR, ktoré sa týkajú rozhodovania o väzbe v konaní pred súdom. Obžaloba na des. v zál. J. G. bola podaná dňa 15. 8. 2007. V dňoch 13. 8. - 27. 8. 2007 predseda senátu ako zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, čerpal riadnu dovolenku. Po nastúpení do práce neodkladne zaslal výzvy podľa § 240 ods. 3 Tr. por. oprávneným osobám a bol určený termín verejného zasadnutia za účelom predbežného prejednania obžaloby a rozhodnutia o tom, či dôvody väzby naďalej trvajú na deň 14. 9. 2007. Termín bol určený aj s prihliadnutím na zákonnú lehotu na upovedomenie procesných strán v zmysle § 292 ods. 3 Tr. por. Na základe písomných žiadostí obhajcov obžalovaného, ktorí sa v tej dobe mali nachádzať mimo územia SR, bol určený nový termín verejného zasadnutia na deň 24. 9. 2007. Na verejnom zasadnutí zo dňa 24. 9. 2007 bolo uznesením rozhodnuté podľa § 244

ods. 5 Tr. por., že dôvody väzby des. v zál. J. G. naďalej trvajú. Zároveň bola zamietnutá žiadosť o jeho prepustenie z väzby. Uznesením Vyššieho vojenského súdu Trenčín sp. zn. 2 Tos/6/2007 zo dňa 9. 10. 2007 bola zamietnutá sťažnosť obžalovaného a týmto dňom nadobudlo uznesenie prvostupňového súdu právoplatnosť [nie dňa 22. 10. 2007, a to s poukazom na § 184 ods. 1 písm. b) Tr. por.]. Súd v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku rozhodol o väzbe pri predbežnom prejednaní obžaloby a podľa názoru súdu z hľadiska časového vzhladom na všetky okolnosti, obtiažnosť trestnej veci, lehoty na podanie návrhov na dokazovanie po doručení výziev na doplnenie dokazovania, zrušenie pôvodného termínu verejného zasadnutia a určenie nového termínu z objektívnych príčin zo strany obhajoby, bolo o väzbe rozhodnuté riadne a včas.

Vzhladom na vyššie uvedené skutočnosti súd rozhodol o zamietnutí žiadosti obžalovaného des. v zál. J. G. o prepustenie z väzby. “;

- č. 1. 588 - 594 - sťažnosť sťažovateľa prostredníctvom jeho právneho zástupcu z 19. marca 2008 proti uzneseniu obvodového súdu z 19. marca 2008 o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby a neprijatí jeho písomného sľubu. Opätovne uviedol porušenie práv vyplývajúcich z čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru, žiadal zrušiť prvostupňové rozhodnutie a prepustiť sťažovateľa na slobodu;

- č. 1. 597 - 602 - uznesenie vyššieho vojenského súdu č. k. 2 Tos 3/2008-597 zo 7. apríla 2008 o zamietnutí sťažovateľovej sťažnosti ako nedôvodnej;

- č. 1. 757 - 771 - rozsudok obvodového súdu č. k. 3 T 42/2007-757 z 13. júna 2008, ktorým bol sťažovateľ uznaný za vinného z trestného činu obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 a zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1 a ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, za čo bol odsúdený k úhrnnému trestu odňatia slobody v trvaní 5 rokov a na výkon trestu zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia;

- č. 1. 775 - odvolanie sťažovateľa proti rozsudku z 13. júna 2008;

- č. 1. 781 - 797 - doplnenie odvolania sťažovateľa;

- č. 1. 803 - 804 - zápisnica z 21. augusta 2008 o verejnom zasadnutí vyššieho súdu, ktoré bolo pre neprítomnosť poškodených odročené na 18. september 2008. Vyšší súd uznesením rozhodol, že sťažovateľa prepúšťa z väzby na slobodu;

- č. 1. 806 - 809 - písomné vyhotovenie uznesenia č. k. 2 To 23/2008-806 z 21. augusta 2008, ktorým bol sťažovateľ prepustený na slobodu;
- č. 1. 828 - 837 - uznesenie vyššieho súdu z 18. septembra 2008, ktorým odvolania sťažovateľa a prokurátora zamietol ako dôvodné;
- č. 1. 845 - podľa „*správy o nastúpení trestu*“ z Ústavu na výkon väzby B. sťažovateľ „*nastúpil trest sám dňa 14. 10. 2008 o 14,30 hod.*“.

7. Ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ namietal porušenie práv zaručených v čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru až v žiadosti o prepustenie z väzby z 8. februára 2008 nachádzajúcej sa na č. 1. 512 až 519 súdneho spisu obvodového súdu sp. zn. 3 T 42/2007 a nadväzne v sťažnosti z 25. februára 2008 proti prvostupňovému uzneseniu z 20. februára 2008 uvedenej na č. 1. 561 až 565 predmetného súdneho spisu.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľovo tvrdenie, že postupom vyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 3/2008 a jeho uznesením zo 7. apríla 2008 bolo porušené jeho právo na osobnú slobodu zaručené čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru, a to

z dôvodu trvania jeho väzby od 6. septembra 2007 do 24. septembra 2007 bez rozhodnutia súdu.

Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, vrátane Trestného poriadku. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). S ohľadom na uvedené ostalo v právomoci ústavného súdu, aby viazaný rozsahom sťažnosti posúdil, či postupom a napadnutým uznesením vyššieho vojenského súdu ne/došlo k porušeniu označených práv a slobôd sťažovateľa.

Sťažovateľ na obranu svojich tvrdení poukazoval na rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 88/04 a I. ÚS 100/04. K uvedenému ústavný súd bez potreby podrobnejšej argumentácie uvádza, že prvé z uvádzaných rozhodnutí sa týkalo priet'ahov v občianskoprávnej veci (I. ÚS 88/04) a druhé (v okolnostiach danej veci) sa týkalo ne/rozhodovania o sťažovateľovej alternatívnej žiadosti o prepustenie z väzby na základe sľubu (I. ÚS 100/04), a teda v okolnostiach danej veci nemajú právny význam. Sťažovateľ (jeho právny zástupca) mal zrejme na mysli početné rozhodnutia (napr. III. ÚS 271/06, II. ÚS 129/08 a pod.), ktorými ústavný súd reagoval na inú procesnú situáciu, než v akej sa ocitol sťažovateľ. Tieto rozhodnutia sa zjednodušene povedané vzťahovali na prípady, keď lehota väzby bola v prípravnom konaní predĺžená do konkrétneho dňa a po podaní obžaloby (krátko pred uplynutím súdom predĺženej lehoty väzby) súd rozhodoval o väzbe až po uplynutí pôvodnej, už predĺžovanej lehoty väzby. Existovalo teda určité časové obdobie väzby, ktoré nemalo podklad v súdnom rozhodnutí. A práve v tom zhliadol ústavný súd, v týchto iných veciach, porušenie práv sťažovateľa.

Naopak, v prípade sťažovateľa lehota väzby nebola predlžovaná a prvotné uznesenie obvodového súdu zo 6. marca 2007 o vzatí sťažovateľa do väzby nebolo obmedzené iba na určité časové obdobie. Prokurátor obvodnej prokuratúry podal obžalobu v rámci šesťmesačnej lehoty, od kedy väzba sťažovateľa začala plynúť, a teda nebolo namieste, aby prokurátor obvodnej prokuratúry žiadal o predĺženie lehoty väzby. Ustanovenia Trestného poriadku nemožno vykladať spôsobom, akým to prezentuje sťažovateľ v sťažnosti, teda že pôvodné rozhodnutie o vzatí do väzby sa obmedzuje na maximálnu dobu šiestich mesiacov. Účinky tohto rozhodnutia, ktoré je ústavným základom väzby, nezanikajú ani podaním obžaloby (15. augusta 2007) a ani uplynutím šesťmesačnej lehoty, od kedy lehota väzby začala plynúť (6. septembra 2007). Aj potom, ako sa trestná vec sťažovateľa dostala do štádia konania pred súdom, ústavným základom väzby sťažovateľa bolo rozhodnutie obvodového súdu o vzatí do väzby, keďže toto nebolo časovo obmedzené tak, ako sú časovo obmedzené rozhodnutia súdov v prípade predlžovanie lehoty väzby. Po podaní obžaloby následne obvodový súd v rámci jej predbežného prerokovania 24. septembra 2007 rozhodol, že sťažovateľa ponecháva vo väzbe, pretože dôvody väzby trvajú, pričom jeho sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu bola vyšším súdom zamietnutá (podobne I. ÚS 59/09).

S ohľadom na uvedené ústavný súd nezistil absenciu ústavného základu väzby sťažovateľa v namietanom časovom úseku (od 6. septembra 2007 do 24. septembra 2007), ktorá by viedla k záveru o porušení práv a slobôd sťažovateľa (čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 1 dohovoru) a ktorá by bola dôvodom na zásah do rozhodovacej činnosti súdov v jeho prípade. Podľa názoru ústavného súdu namietaným postupom vyššieho súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie namietal. Sťažnosť podanú sťažovateľom možno preto považovať za takú, pri prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, preto ústavný súd vo výroku vyslovil, že sťažovateľom označené práva porušené neboli.

V neposlednom rade ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľ bol rozsudkom obvodového súdu č. k. 3 T 42/2007-757 z 13. júna 2008 v spojení s uznesením vyššieho

súdu č. k. 2 To 23/2008-828 z 18. septembra 2008 odsúdený za žalované trestné činy a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, k výkonu ktorého sťažovateľ dobrovoľne nastúpil 14. októbra 2008. Predtým (ako aj pred rozhodnutím ústavného súdu, pozn.) však bol sťažovateľ uznesením vyššieho súdu z 21. augusta 2008 prepustený z väzby na slobodu.

Vzhľadom na to, že označené práva sťažovateľa namietaným postupom vyššieho súdu neboli porušené, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2009